

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ОБЛІКОВОГО ВІДОБРАЖЕННЯ РОЗРАХУНКІВ З ВИКОРИСТАННЯМ АКРЕДИТИВНОЇ ФОРМИ

Здійснення успішної діяльності вимагає наявності економічних ресурсів, які дозволяють розпочати, підтримувати, управляти, а також приносять дохід від різних видів діяльності. Для того щоб отримати ці економічні ресурси, підприємства повинні або залучити їх у якості інвестицій від їх власників, або надати економічні зобов'язання перед іншими сторонніми суб'єктами. Акредитив – це документи, що містять безвідкличні платежі і які враховуються як умовне зобов'язання емітентом.

В частині облікового відображення розрахунків з використанням акредитивів, на перший погляд, проблемних питань немає. Для обліку покритого акредитиву покупцем (заявником) використовуються рахунки 313 «Інші рахунки у банку в національній валюті» та 314 «Інші рахунки у банку в іноземній валюті», на яких облік ведеться на окремих субрахунках в розрізі кожного відкритого акредитиву. Факт зарахування покриття акредитиву відображається в обліку проведенням: дебет рахунка 313 «Інші рахунки у банку в національній валюті», 314 «Інші рахунки у банку в іноземній валюті» (субрахунок кошти на покриття акредитива) кредит рахунків 311 «Поточні рахунки в іноземній валюті», 312 «Поточні рахунки в іноземній валюті».

Для обліку непокритих акредитивів у випадку надання банком позики використовуються рахунки 601 «Короткострокові кредити банків у національній валюті» та 602 «Короткострокові кредити банків в іноземній валюті».

Результати дослідження свідчать, що для правильного ведення обліку міжнародних розрахунків документарних акредитивів та інкасо необхідно: відображати гарантії, надані та отримані в результаті відкриття акредитиву, на позабалансових рахунках відповідно 05 «Гарантії та забезпечення надані» та 06 «Гарантії та забезпечення отримані». Це дозволить уточнити перспективну платоспроможність суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності.

Проте незважаючи на прозорість розрахунків з використанням акредитиву, є ряд проблемних ситуацій, що виникають на практиці та потребують узгодження в частині облікового відображення. Зокрема, операції з виконання акредитиву не банком-емітентом, а підтверджуючим банком. Останній набуває відповідне право вимагати від покупця товарів (робіт та послуг) погашення заборгованості за сумою акредитива. А оскільки за фактом підтвердження акредитива підтверджуючий банк не вимагає від покупця покриття суми акредитива (такого покриття може вимагати лише банк-емітент), то акредитив, погашений підтверджуючим банком, автоматично стає непокритим і прирівнюється до кредитування з нарахуванням відповідної кредитної ставки. Таким чином, бухгалтеру підприємства необхідно здійснити операції з відкриття кредитів.

Крім того, враховуючи мінливість сучасного економічного середовища, система здійснення розрахунків повинна змінюватися відповідно до змін зовнішнього середовища, пристосовуватися до нього. Саме тому з'являються нові види акредитиву, які потребують узгодження в частині їх облікового відображення. Так, все більшого поширення отримують трансферабельні акредитиви, які передбачають можливість використання їх повністю або частково кількома особами, крім самого бенефіціара. Бухгалтеру при наявності форм розрахунків з таким акредитивом обов'язково слід продумати аналітичний облік такого акредитиву, а також слідкувати за своєчасним його переведенням.

Наявні також проблемні питання щодо відображення товарів, що вже відвантажені та знаходяться на шляху до покупця (імпортера), але через об'єктивні причини ще не можуть бути оприбутковані (товаророзпорядчі (транспортні, комерційні, фінансові) документи знаходяться у банку). Як правило, науковці пропонують такі товари відображати на окремому субрахунку «Товари в дорозі». Таку пропозицію вважаємо слушною, вона дозволить підвищити достовірність відображення активів і пасивів суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності. Таким чином, не дивлячись на відносну простоту здійснення розрахунків з використанням акредитиву, залишається ряд питань, які вимагають ґрунтовного дослідження